

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR* izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 18. uri s da umom naslednjega dne ter stane vsakodnevno 180 K, polletno 90 K, letno 180 K, mesečno 15 K. Izdajati po dogovoru. Pri večkratni objavi popust.

Naročniki se pri upravi TABORA* MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon intern. št. 376. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, priložje, desno. Telefon št. 24. ŠHS poštno-telegrafni št. 11.737.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi se ne vračajo.

TABOR

Leto: II.

Maribor, sobota 30. aprila 1921

Številka: 97.

Pogajanja z Italijo.

Maribor, 29. aprila.

Značilno je, da se pogajanja z Italijo, ki so zlasti za slovenske pokrajine življenjskega pomena, vrše v času največjega vrenja v notranjosti države ali dežele, v času volitev. Ko so se naši diplomati pogajali v Rapallu, smo se borili za konstituantno; šele, ko je bilo vse zaključeno, smo obrnili pozornost na meje in spoznali, da smo bili tekom dveh mesecev v drugič ogoljufani. Nadaljevanje rapalskih pogajanj so trgovinska pogajanja, ki se vrše na naših tleh, v Beogradu. Menda so tudi volitve krive, da se pri nas ne posveča pogajanjem skoraj nobena pozornost, dasiravno ni pri nas problema, ki bi bil tako popularen, kakor je borba z Italijo. Ta borba še izdaleč ni končana, temveč se pojavlja v raznih fazah in v različnih kvalitetah. Trgovinska pogajanja ne posegajo zgolj v omenjeni krog trgovine, temveč odločujejo o široki bazi našega gospodarstva, dotikajo se cele vrste naših kulturnih in političnih interesov. Naš spor z Italijo ima zunanjo in notranjo plat. Zunanjo je rešil Rapallo, notranjo bo Beograd. Obe ste ensko važni, s to razliko, da so posledice zunanje plati vidnejše in učinkovitejše.

Italija se je takoj po sklepu rapalskih pogajanj pripravljala za trgovinska pogajanja. Zbirala je material, iskala strokovnjake in dala svojimi delegatami priložnost, da prouče vsa v poštev došla vprašanja. Na naši strani se je sicer tudi pisalo o nevarnosti, ki jo lahko tvorijo za nas italijanske gospodarske pretenzije; vinogradniki so celo zbirali resolucije proti uvozu italijanskega vina, in kar se tiče kulturnih vprašanj, se je knez Lujo Vojnovič (brez dvoma zmožen diplomat in človek širokega obzora) mudil v Ljubljani in v Zagrebu. Pravzaprav so se pa vse priprave izvršile na hitro roko, menda istočasno, ko je vlada že iskala po Beogradu stanovanja za italijanske zastopnike. Mi nismo imeli enotnega, natanko izdelanega elaborata in naši zastopniki niso imeli dovolj časa, da prouče svoje referate.

Ze takoj prve dni pogajanj se je dvignila osobito v opozicijskem časopisu ostra kritika, kateri ni manjkalo upravičenosti. Javnost je hotela vedeti kaj več o namenu pogajanj in njihovem programu, kakor so to dopuščali lakonični komunikeji. Temu nezaupanju so se zadnje dni pridružili tudi važni politični zapletljajji. Italijani zavlačujejo izpraznitev nekaterih delov zasedenega ozemlja v Dalmaciji. Na Reki je zmagala Zanellova stranka, ki zahteva avtonomijo, a fašisti so skušali s terorjem vprizoriti novo danuncijado in postaviti v vprašanje Reke in Baroša tako beograjske delegate, kakor tudi razmejitveno komisijo pred fait accompli. Posledica teh važnih komplikacij je ta, da je prišlo v pretres principijelno vprašanje: ali velja rapalska pogodba ali ne velja. Tako so dobila beograjska pogajanja politično ozadje, ki bo merodajno za njih potek. Na prvi pogled izgleda, da ne obstoja med trgovinskimi pogajanjmi in med političnimi komplikacijami, ki bi jih lahko rimska vlada zavrnila na neodgovorne elemente, nikaka resna zveza. Toda samo na prvi pogled. Če

Stavka stavbinskega delavstva v Mariboru.

Maribor, 29. aprila. Po vzgledu stavbinskega delavstva v Ljubljani in drugih delih Slovenije je izbruhnila laniš dopoldan tudi v Mariboru splošna stavbinska stavka. Ker je v smislu Obznane prepovedano pozivati k

stavki in hujskati delavstvo, je bilo že takoj dopoldan aretiranih več oseb, ki so se pregrešile proti tej odredbi. Stavkujoči zahtevajo po vzorcu ljubljanskih tovarišev povzvišanje mezde in sicer skoro v iznosu 200 procentov.

Politični položaj v Beogradu.

TIP Beograd, 29. aprila. Beograd je zapustili tekem včerajšnjega dneva skoro vsi zunanji poslanci ter se podali na počitnice. Beograd je zapustila tudi večina ministr. rov. Tekom počitnic bodo delovali klubi kljub temu nemoteno, posebno klubi vladnih strank bodo razpravljali o sprejetju nekaterih zahtev opozicije. Ministerstvi predsednik Pašić se bo pogajal z južnimi muslimani radi revizije agrarne reforme ter kakor se zatrjuje baje tudi z dr. Korošcem, ki je izjavil, da je njegova stranka proti vstopu v vlado pripravljena po večini odstopiti od dosedanjih zahtev.

LDU Beograd, 28. aprila. Na prvi prihodnji seji konstituantne dne 9. maja t. l. bo vlada odgovorila na vprašanja mnogih poslancev o terorju na Reki in Istri.

Poostritev položaja na Reki.

TIP Zagreb, 29. aprila. V sredo zvečer so prišli na Reko nenadoma tržaški fašisti pod vodstvom advokata Guine in novinarja Bellija ter zasedli kvesturo ter mestno hišo, kjer so razglasili začasno vlado direktorija pod vodstvom bivšega župana Giganteja, ki je poveljniku karabinijerjev izjavil, da prevzame sam osebno odgovornost za vse nadaljne dogodke. Na to so fašisti nabili proglase v katerih proglašajo volitvi 24. t. m. za neveljavne. V četrtak so vprizorili obhod po mestu pri katerem so vzklikali Italiji in D'Annunziju. Obenem so vprizorili gonjo proti Jugoslovenom, napadli so njihove lokale in stanovanja ter jih razdejali; streljali so tudi na nekatere mirne jugoslovenske nasante ter jih več vstrelili in ranili. Italijansko vojaštvo in karabinijerji gledajo vse to fašistovski divljanje mirno ter intervirajo, ako sploh intervirajo, samo proforma. Reško delavstvo in uradništvo nadaljuje generalno stavko ter se ne da pregovoriti, da bi se zopet povrnilo na delo, dokler se ne prizna izid volitev 24. t. m. Kakor poročajo iz Rima, je bil včeraj sklican italijanski ministerski svet da zavzame stališče napram najnovejšim dogodkom na Reki.

Dr. Simons o položaju Nemčije.

LDU Berlin, 28. aprila. Državni zbor je danes nadaljeval razpravo o vladni izjavi glede zunanjega položaja. Govoreč o zadnjem koraku je izjavil državni minister dr. Simons, da ne more priznati, da pomenja ta korak kaj žaljivega za Nemčijo. Zdi se pa, da je sporazum s Francijo v reparacijskem vprašanju izključen. Ni še prišel čas, ko bosta oba naroda spoznala, kako zelo sta navezana drug na drugega. V francoskih listih se označujejo nemški predlogi kot nesprejemljivi in smešni. Vendar pa upa minister, da bo prišlo do pogajanj. Minister meni, da francoski ministerski predsednik v reparacijskem vprašanju ni več tako nedostopen, kakor je bil v Londonu. Francoska vlada hoče uporabiti prisilne odredbe, da doseže izvršitev reparacij in utemeljuje to s po-

stopanjem Nemčije v vprašanju razorožitve. To pa je samo preteza. Razorožitve vsega sveta. Nemčija Francije ne more več ogroziti. Vojaške določbe mirovne pogodbe so se v vseh važnih točkah izpolnile. — Temu nasproti obstoja z ozirom na vojaške priprave Poljske resna bojazen v Nemčiji. Njena neopripravljenost bi utegnila imeti hude posledice. Bati se je celo, da bo Poljska lokomotive, ki jih je prejela od Nemčije, uporabila proti njej. Tudi svet poslanikov je priznal, da se ta bojazen z ozirom na namene Poljske ne da utajiti. Navzlic temu so pogajanja s Poljsko napredovala. Minister upa na ugodno rešitev vprašanja glede gospodarskega dogovora in Gornje Slezije.

Protestno zborovanje v Inomostu radi zadnjih krvoprelitij v Bocnu.

DKU Inomost, 28. aprila. Danes zvečer se je vršilo v veliki mestni dvorani, ki je bila odeta v črno, veliko protestno zborovanje radi nedeljskih grozodejstev, vprizorjenih po fašistih v Bocnu. Soglasno se je sprejela resolucija, v kateri pozivajo zborovalci vse narode, prijatelje, sovražnike in svetovno vest kot priče radi bocenskih krvavih dogodkov. Južna Tirolska, ki je bila vkljub od Wilsona zastavljena besede odrezana od živega trupla Tirolske, ni sedaj nič drugega nego kolonija, drugi Tripolis. Ta zločin vpije po masčevanju in danes ali jutri zna izkiniti iz te krvave setve krvava žetev. — Amerškemu predsedniku se je odpisala potom posredovanja ameriškega konzula na Dunaju brzójavka, v kateri se slikajo dogodki v Bocnu ter se vprašuje, kaj namerava ukreniti Amerika radi samoodločbe južnih jugoslovenske vlade.

Tirolcev, za kar so se tudi Američani vedno borili. Tirolci zahtevajo zopetno združitev vseh bratov razkosane dežele.

Obnova pogajanj z Italijo.

LDU Beograd, 28. aprila. Pogajanja med Jugoslavijo in Italijo se bodo v kratkem pričela nadaljevati, ker bo Italija te dni evakuirala tudi severne kraje Dalmacije. Začetkom maja prideta v Beograd k pogajanjem gg. Luccioli in Quartierri.

Južna železnica.

DKU Dunaj, 28. aprila. V današnji seji upravnega sveta Južne železnice, ki se je vršila pod predsedstvom presidenta dr. Weeberja, je poročal generalni ravnatelj dr. Fall o pogovorih, ki so se vršili začetkom aprila v Rimu glede vprašanj, ki so v zvezi z italijanskimi anuitetami. Dalje je poročal, da je avstrijska vlada dala svojo privolitev k Regimes provisoire, manjka še očitrditev jugoslovenske vlade.

pa gremo v svojem promatranju sedanjih odnošajev med obema kraljevina ma nekoliko globlje, se uverimo, da tiči za beograjskimi pogajanjmi organično nadaljevanje obeh sistemov, ki sta se borila v Rapallu: italijanskega imperijalizma in jugoslovenske pasivnosti. Italiji gre za to, da nas spravi tudi v gospodarskem oziru v svojo odvisnost in da si zagotovi za dolgo dobo let važne predprave in privilegirano stališče v naših medsebojnih odnošajih. Italija nas je še nedavno ugnala z londonskim paktom; danes nas hoče ugnati z rapalskim paktom. Njena igra je jasna: v Beogradu hoče izvesti vse točke rapalske pogodbe, na Reki in v Dalmaciji pa istočasno izpodbiti pogodbo samo.

Reško vprašanje je tudi sedaj kardinalna točka spora. Po rapalski pogodbi je ustanovitev oziroma izgradnja samostojne reške države zadeva obeh kontrahentov: Jugoslavije in Italije. Italija pa gre očitno za tem, da ga uredi na lastno pest in da pri tem še spravi v nevarnost naše življenjske interese na luki Baroš.

Naša država je posvetila obema vprašanjam: trgovinskimi pogajanjem in izvršitvi rapalske pogodbe premalo pozornosti in to se sedaj mašuje. Na eni strani zastajajo pogajanja, na drugi strani se rešuje reško vprašanje brez nas in proti naši volji.

V tem oziru je potrebna radikalna sprememba: pogajanja se morajo vršiti pred očmi javnosti. Mi hočemo vedeti, kako se bodo uredila številna gospodarska vprašanja med nami in Italijo, vprašanja, ki so že po svoji naravi netivo za resne spore. Hočemo vedeti, koliko vpliva si bo pridobila Jugoslavija na kulturni razvoj naših rojakov, ki so pripadli Italiji in kako si pravzaprav obe vladi predstavljate kulturno reciprociteto. Kar se tiče Reke je naša zahteva, da morajo biti merodajne določbe rapalske pogodbe in da je vsaka rešitev, ki ni izvršena sporazumno med obema kontrahentoma, za našo državo neveljavna in mora vlada iz tega izvajati vse konsekvence.

Promet na progi Ljutomer—Maribor.

Štajerska deželna vlada je 26. t. m. objavila nastopno izjavo:

Z ozirom na z jugoslov. strani sproženo vprašanje tranzitnega prometa čez avstrijsko ozemlje na progi Maribor—Ljutomer, je štajerska deželna vlada sporazumno z deželnim osrednjim uradom opozorila merodajne vladne kroge na to, da nima od Jugoslavije zahtevani tranzitni promet čez Spilje in Radgona nobene pravne podlage. Po mirovni pogodbi se more to zahtevati le s pogojem efektivne reciprocitete. Ta pogoj pa za sedaj še ni dan ker Jugoslavija še ni uvedla tranzitnega prometa iz Spilja preko Maribora na Koroško in Labudsko dolino preko Spod. Dravograda ter iz Celovca preko Maribora v Spilje. Na tem stališču mora dež. vlada za štajersko vztrajati tembolj, ker je Jugoslavija svojčas čez 1 in pol leta brez vsake pravne upravičenosti popolnoma prekinila promet med spodnjo mursko dolino in Arnovcem ter na ta način tamošnje prebivalstvo zelo oškodovala. Ako grozi Jugoslavija v svrhu, da doseže ugoditev svojih zahtev, s tem, da ukina

promet do Adrije, ki je zajamčen v mirovni pogodbi, se mora opozoriti na dolžbe mirovne pogodbe, ki niso vezane na nobene pogoje, in na to, da dopušča Avstrija lojalno tranzitni promet med Čehoslovaško in Jugoslavijo oziroma Adrijo.

Ker je vprašanje tranzita čez avstrijsko ozemlje od Radgone do Špilja važnega pomena ne le za celo Pomurje, temveč tudi za velik del Slovenskih gor in za Maribor, nadovežemo k zgornjem komuniqueju štajerske deželne vlade nekoliko opazk:

Še pred izpraznjenjem Radgone so naši obmejni krogi opozarjali deželno vlado v Ljubljani, da je treba najti garancije za nemoteno vzdrževanje železniške zveze med Ljutomerom in Mariborom, na onem delu te proge, ki pripada Avstriji. Vlada je takrat izrecno citirala člen senžermenske mirovne pogodbe, ki postavlja pravico do tranzita nad vsak dvom. Zastopniki štajerske vlade niso na to našo zahtevo, ki smo jo ponovili v prisotnosti antantne komisije, podali niti najmanjše izjave, ki bi dala slutiti, da bodo enkrat pozneje nastopili z represalijami proti nam. V začetku so celo lojalno zagotavljali, da bodo poklicani na odgovornost nahuj-skane kmete, ki so pri Purkli razdrli progo. Ko je bila Radgona v njihovih rokah in je antantna komisija (pri-stranska sicer, a kolikor toliko obzir-na do naših zahtev) odpotovala z meje, so Nemci pokazali karte in zavrili vsako zahtevo z naše strani, da bi se pogajali o vzpostavitvi tranzitnega prometa. Vzrok, ki so ga obmejni Nemci radi naglašali, je omejeval tudi v gornji vladni izjavi: Jugoslavija je pretrgala promet med Radgono in Ar-novžem, zaradi tega naj Jugoslavija sedaj trpi škodo. Da znajo biti Nemci veliko bolj maščevalni kakor znamo biti mi, o tem ni nobenega dvoma. Ju-goslavija je imela to ozemlje zasedeno v času, ko so se trajale vojne razmere in zato je morala postopati tako, kakor bi postopala vsaka druga država na njenem mestu. Lepo bi pač izgledalo, ako bi pustila mejo odprto; tihotapstvu je vključil tej zaporu čvela pšenica ka-kor nikdar pozneje. Pravna upraviče-nost je bila dana v izjemnih vojnih razmerah in ne more biti kriterij za rešitev vprašanja, ki je utemeljeno v mirovni pogodbi, osobito ne takrat, ako išče Avstrija mirovnih gospodarskih stikov z našo državo. Maščevalnost pač rodi trenutne uspehe, a naše obmejno ljudstvo te zausnice ne bo izlahka po-zabilo in morda še pride čas, ko bo dalo to dejansko čutiti. Kar se tiče avstrij-skega prometa čez naše ozemlje, je da-na Avstrijem pot pogajan, ki so se v resnici že vršila, a vedno prekinila vsled predalekosežnih zahtev z avstrij-ske strani. Avstrija naj se nikar ne sklicuje na svojo lojalnost napram Če-hoslovaški; povod te »lojalnosti« leži

povsod drugje, samo v nemški miro-ljubnosti ne.

Vprašanje tranzita je, kakor smo rekli, važno vprašanje za naše Pomur-je in Slovenske gorice. Tamošnji krogi so vložili nešteto peticij, resolucij, in-terpelacij in tudi osebno intervenirali na vladi in v ministerstvih. Končno je vlada poslala na Dunaj noto, v kateri grozi z zaporo blaga iz Italije, ako bi Avstrija še vztrajala na svojem stali-šču glede tega prevoza. Odgovor na to noto ni dala dunajska vlada, temveč graška, ki se čuti v teh vprašanjih po-polnoma suvereno in lahko diktira Dunaju. Graška vlada pa, kakor zna-no, ima svojo ekspozituro v vsenem-ških krogih v Radgoni in Cmureku, kjer odločuje znani dr. Kamnikar in banditska Bauernkommando.

Notranja in zunanja politika.

* **Spopolnitev slovenske deželne vlade.** Regent Aleksander je podpisal ukaz, s katerim se imenujejo ekonom Stefan Dobnik iz Zlatoličja pri Ptuj za podpredsednika deželne vlade slovenske; agronom A. Jamnik za poverjenika javnih del ter posestnik in bivši državni poslanec Fran Demšar za poverjenika kmetijstva. Vsi trije so pristaši Samo-stojne kmetijske stranke.

* **Pred volitvami na Poljskem.** Kakor smo poročali pred par dnevi, je politična situacija na Poljskem zelo na-jasna. Konstituanta še obstoja, dasiravno je ustava že sprejeta. Sedaj rešuje za-kone, ki spadajo v področje rednega parlamenta. Kedaj bo razpuščena, je odvisno od razvoja zunanje-političnih vprašanj, zlasti spora radi Gornje Slezijske. Če bodo ta vprašanja rešena ugodno za Poljsko, tedaj se bo sedanja vlada skušala vzdržati kar najdalje. Vzlic tej negotovosti se poljska javnost že pripravlja na volitve, ki bodo po-kazale živahno politično življenje, ki se je razmahnilo v mladi Poljski. Predvsem se bodo našle na mejdanu tri velike stranke: velikopoljska stranka, ljudska stranka in socijalni demokrati. Prva, kateri stoje na čelu popularna imena Paderewski, Roman Dmowski, Korifanty in drugi ima v svojem programu naci-onalistična gesla: ujedinjenje Vilne, Bele Rusije in dela Ukrajine s Poljsko. Ljudska stranka, katere glavni pred-stavitelj je simpatični kmet, sedanji ministrski predsednik Witos, zahteva splošno demokratizacijo in upravne re-forme. Socijalni demokrati imajo par popularnih osebnosti, med njimi Daszinski, Morceviski i. dr. Stojte v ostro ločeni fronti proti meščanskim strankam.

odpuščanja, nikoli miru, nikoli pozab-ljenja?

— Kaj strmiš? Da, to te vprašam, to, kaj me je bilo treba? Pamet bi bila imela, pamet pa...

— Sin, Drago...

Onemogla, vbita se opoteče mati na divan ter obsedi tam nepremično, ka-kor da ji je zastalo srce. V glavi ji kljuje, jo peče in po razgretih možga-ni se pade prikazi za prikazi.

... Ali ni ljubila Ivana, Dragotove-ga očeta, kakor bi ga nobena ženska na svetu ne mogla bolj ljubiti; ali mu ni žrtvovala, omamljena od te prevelike ljubezni vse, čisto vse, kar je imela in to vse iz čiste, svete nesebičnosti? In če on tega ni vpošteval, če jo je vključ temu zavrgel, pahnil od sebe v bedo in sramoto, ne vpoštevajoč, da mu je po-rodila sina, kri njegove krvi, ali naj potem vsa strašna krivda pade na njo, nedolžno? Ves njen greh je obstojal vendar edino in samo v tem, da je pre-več ljubila. Je li ljubiti greh, tako ve-lik greh, da zanj ni odpuščanja ne pred Bogom in ne pred ljudmi?

Da, svet te njene velike žrtve ni razumel, on jo je obsodil. Toda kaj za to, ni je bolelo, saj so jo tolažile Kri-

* **Mobilizacija v Grčiji.** „Agence d'Athenes“ poroča, da je izšel dekret, s katerim so se vpoklicali pod orožje nadaljni štirje letniki. V neki uradni noti se slika vojaški položaj kot zelo ugoden.

* **Anglija in tirolski plebiscit.** London, 27. aprila. Na včerajšnji seji spodnje hiše je izjavil državni podtajnik Harmsworth, da v Tirolu obstoja močna agitacija za priklonitev k Nemčiji in da so tirolske oblasti izvedbe glasovanje proti volji zvezne vlade. Francoski po-slanik je vsled tega vložil pri bavarski vladi (!) protest. Angleška ni čutila po-trebe, da formalno ugovarja in sicer vsled tega, ker bi položaj ostal neiz-premenjen tudi takrat, ako glasovanje izpade v prilog Nemčiji, ker se neod-visnost Avstrije brez privolitve sveta Zveze narodov ne more izpremeniti.

* **Iz Madžarske.** Državni upravnik Horthy je imenoval bivšega ministr-skega predsednika dr. Aleksandra Wekera za predsednika državnega fi-nančnega sveta. Uradni list je 28. t. m. objavil vladno odredbo, po kateri morajo producenti razen žita, ki se mora oddati kakor tudi žitnega ostanka za javne svrhe, vso svojo pšenico in rž prodati samo državi, toda v prostem prometu s posredovanjem poklicne žitne trgovine.

Zanimivosti.

Gorostasna nemorala v Hamburgu. Poleg bede, siromaštva, pomanjkanja, podivjanja in drugih strašnih vojnih osihoz je zapustil svetovni metež za seboj kot spomin tudi nezasišano ne-moralnost, ki se je izcimila ponajveč kot vse zdrave človeške kali uničujoča prostitucija. Vsi ukrepi ali naredbe, da se v sedanjih rednih časih iztrebi ali vsaj omili to pogubonosno zlo, se zde brezuspešni. Rek indijskega pisatelja Rabindranatha Tagore, ki je zapisal o priliki svojega nedavnega poseta Evrope te le besede: „Evropa pleše na svojih grobovih morale smrten ples“, je žali-bog popolnoma resničen. Znano je iz raznih policijskih statistik, da je zašla v to močvirje tudi že nedorasla mladina in sicer večinoma radi slabega ali sploh nikakega nadzorstva staršev. Pred par dnevi smo poročali o tem zlu v Zagrebu, sedaj pa smo prejeli poročilo o prosti-tucijski hijeni v Hamburgu, ki ga ob-javljamo dobesedno: „Hamburški poli-ciji je znano, da je v mestu nad 1000 prostitucijskih stanovanj. Na-dalje ve pozitivno, da se v javnih hišah, akoravno nimajo nikake gostilniške kon-cesije, vrši zelo obširna prodaja alko-hola. Ti brlogi niso samo nevarni radi najrazličnejših spolnih bolezni, temveč se ve tudi gotovo, da se vrše v njih kupčije z dekleti. Navedimo z ozirom na te kupčije en primer. Neki dan je bilo razglašeno v tamkajšnjih novinah, da se potrebuje za razna domača opra-

stove bese: — Oče, odpusti jim, saj ne vedo kaj delajo!... Ampak, da jo obsoja njen lasten sin, to jo boli. Vsa ta dolga leta trpljenja, vseh teh šest-najst naporov, zasramovanja in po-manjkanja polnih let, vse je prenesla lažje nego ta edini najhujši trenutek. Vsi oni tisoči očitkov so šli mimo nje-ne samozvestne, čiste duše, ne da bi jo ranili — ta edini ji je razklal srce, ta edini jo je vbil. Toda ne, njen sin ne sme soditi tako!

Kakor v omotici plane pred sina na kolena:

— Drago, ne obsojaj me! Samo ti me ne obsojaj! Ves moj greh je obstojal edino in samo v ljubezni in ali je ljubiti greh, Drago? In če bi bilo, ali nisem ta svoj greh že zdavnaj izbrisala s skrbjo za tvojo vzgojo?

— Očeta bi mi bila dala, očeta, sa-mo to in nič drugega!...

— In če je šel, če naju je izdal, za-vrgel? Jaz nisem bila tega kriva, Dra-go.

— Zakaj te je izdal, zakaj te je za-pustil, zakaj zavrgel, da, celo zasovra-zil? Zato, ker te ni cenil. In zakaj te ni cenil, ali veš zakaj?

vila krog dvajset deklet čedne zunanjosti v starosti od 17—22 let. Predsta-vile so se nekemu zasebniku, ki jim je plačal 20 mark „predujma“ ter jih po-zval, naj se zopet oglase po par dnevih. Ko so se zopet javile, je izginila vsaka sled z njimi. Ugotovljeno je, da je ne-dostalo na tak zagoneten način med vojnim časom okrog 300 deklet, ki so najbrže postale žrtve teh hijenskih pre-kupčevalcev. Mnogo je zagrešila pro-stitucija tudi upeljava zgodnje policijske ure med vojnim časom. Cele družbe, poročeni pari, mladi možje in deklice so se umaknili iz lokalov, kjer so se zabavali, v javne hiše, da se tam ude-ležijo pijančevanja in skrajno nedostoj-nih plesov. Greh izgublja svoje strahove, sram izginja v hlastanju po zabavi, seksualne orgije se vrše potem, vpo-rabe najgnusnejših dražilnih sredstev. Doslej se v Hamburgu ni nič odredilo, da preneha ta nemoralna, ki meji že na blaznost. Zalostno, ampak resnično.

Dnevna kronika.

— 30. april. Danes slavi hrvatski del našega naroda obletnico junaške smrti svojih mučenikov Zrinskega in Frankopana. Vedno je slavil 30. april v spominu na nesmrtno velikan; se-daj pa, ko je domovina svobodna in kosti Zrinskega in Frankopana počivajo v hrvatski zemlji, je postal 30. april splošen narodni praznik. Hkratu pretečejo to leto tri stoletja od rojstva Petra Zrinskega. Zagreb so je več dni pripravljali, da na dostojen način pro-slavi današnji dan. Tudi v provinci se bodo danes vršile razne spominske prireditve in služile zadušnice. Borba Zrinskega in Frankopana proti Dunaju in Habsburgovcem je bila brez dvo-ma lep moment v zgodovini hrvatske-ga plemena. V takratnih razmerah za-htevali so taki čini mnogo revolucijskega duha in nacionalne samozave-sti. Dasiravno je šle v glavnem za in-terese madžarsko-hrv. plemstva, ki so prišli navskriž z avtokracijo dunajske-ga dvora, je vendar v Zrinskem in Frankopanu demonstriral pravi na-cionalni duh, kolikor so ga mogle u-stvariti sodobne razmere. Tudi izza žalostne usode, ki je zadela ta pokret in njegove glavne voditelje — grofa Zrin-skega in kneza Frankopana — se je borba med Dunajem na eni, Pešto in Zagrebom na drugi strani nadaljevala tako dolgo, dokler ni zgodovina do te-meljave spremenila razmer. To se je zgodilo šele ob koncu svetovne vojne. Propadel je Dunaj, propadla je Budim-pešta; zadnji Habsburgovci so se vrnili v Svico, ostanki Zrinskega in Franko-pana pa v domačo zemljo.

— E pour si mouve. Da, vendar se vrti. Klerikalci, naznanjajoč volilne izide, ne poročajo več o krščanski zmagi, kakor so poročali v Sušteršičevih časih, temveč govore samo o porazu centrali-zma, torej čisto politične ideje. Počas-bo klerikalcem vsiljeno prepričanje, da v naših volilnih borbah vendarle ne gre za krščanske ali nekrščanske ideje, s ka-terimi so lovili in še lovijo kaline za svoje politične smotre, temveč da se vsa borba vrši za povsem praktična, politična, go-spodarska ali socialna vprašanja, v katerih se vzvišeno religiozno čustvo samo pro-fanira. Spoznali bodo, da sta prižnica in spovednica vendarle nekaj čisto drugega.

— Ne, ne vem?

— Torej izvedi, kar bi morala ve-deti poprej nego jaz, saj si ono pismo čitala pred šestnajstimi leti, jaz pa ko-maj pred par dnevi...

— Kakšno pismo?

— Njegovo, pismo mojega očeta. Ono pismo, kjer ti je tako jasno pove-dal, da te mrzi samo radi tega, ker si se mu tako ponujala, ker se mu nisi zala odrekati... Da, ne strmi, ne čep-rajdi se, jaz sem ono pismo čital, čeprav si ga skrivala, da bi mi ne prišlo v ro-ke. Čital sem ga, a danes sem čital, da oni le knjigi, ki leži tam na mizi, da moški žensk, ki se prostovoljno vda-jo ne ljubijo, da, da jih celo sovražijo, da ljubijo le ono, ki si morajo s trudom priboriti. To sem čital in za to vem vse in vse razumem. Zato razu-mem, da si me hotela imeti, hotela, proti njegovi volji. In kar je bilo proti njegovi volji — je tudi proti moji vo-lji! Ali si prepričana sedaj, da me ni bilo treba?...

Skozi odprto okno prihaja sune-ni reke, enakomerno, monotono.

M. S. PROTESOV.

Očitek.

(Konec.)

Sedaj razume vse, čisto vse, kar je poprej samo slutila, da še skoro slutila ne. Vse življenje, odkar ga je porodila, se zanj trudila, ga vzgajala, vse to živ-ljenje se je bala tega edinega, najgroz-nejšega trenutka, ko bo stopil ta njen tako ljubljani sin pred njo, pred svojo lastno mater ter ji zalučal v obraz: — Kaj me je pa bilo treba... In sedaj je prišel, tisti grozni, strašni trenutek, sedaj je prišel ter vdaril med njiu ter ju razdelil s strašno, jekleno roko, pr-vič v življenju.

Prvi hip se ji zdi, da se ji vdirajo tla pod nogami, da se rušijo stene, da poka strop, da se drobi ves vesoljni svet okrog in okrog nje. Ali ni storila za svoj greh že dovolj pokore? Ali niso bila dovolj pokore vsa ta mukotrpna leta, v katerih je morala delati kakor črna živina, da preživi sebe in zraven še njega, ubogega malega črviča? Ali je bilo res potreba še tega, res? In mar res ne bo za greh, ki ga je zagrešila v svoji mladostni brezskrbnosti, nikoli

kakor pa govorniška tribuna in gostilniška miza. Cím bolj se bodo v tem oziru čistili pojmi, tem več bo resnične vere med ljudmi. Da se klerikalci vsaj malo bistre pojmi, to je zasluga njihovih nasprotnikov. Cím več poštenih nasprotnikov bodo imeli, tem pravičnejši, spravljivejši in naprednejši bodo pred samim seboj.

— Zmago nad demokrati bodo slavili klerikalci v ponedeljek s shodom v Splavarski ulici, na katerem bo govoril tudi g. Korošec. Tako piše „Straža“. Na drugem mestu pa pravi: „Z demokrati si glede izida volitev lahko pomagamo roko!“ Logika pa taka...

— Kaplanovi otroci. V „Straži“ in v „Slovenskem Gospodarju“ vodi šentjakovski kaplan najostudnejšo gonjo proti tamosnjima učiteljema, zavednima narodnima delavcema in ustanoviteljema „Sokola“. Ker nima druge prilike blatiti in napadati ju, se poslužuje ostudnih laži o njunem poslovanju v šoli itd. Da bi to blatenje več zaleгло, si nadeva dosledno krinko očeta. Tudi v zadnjem „Slovenskem Gospodarju“ piše „da jima svojih otrok ne more zapati. Radi bi vedeli, od kdaj je ta famozni kaplan družinski oče in od kdaj ima otroke? Nam o tem ni nič znanega. Če pa misli g. kaplan, da bo svojo lažljivo in katoliškega duhovnika nevredno gonjo kaj dosegel, se zelo moti, z njegovim ostudnim delovanjem bo odtujil še ono peščico zaslepljenih klerikalcev, ki mu je še ostala zvesta. Časi farovske slave so namreč s staro Avstrijo in se ne povrnejo nikoli več.

— Dr. Kukovec in Pucelj sta izgubila ves kredit! Tako piše „Slovenec“ v poročilu o vtisu, ki so ga napravile občinske volitve v slovenskih mestih v Beogradu. Ker klerikalci ne vejo, kaj bi servirali sedaj svojim pristašem na deželi, ko so pri volitvah v mestih pogoreli, jim natvezajo take budalosti. Pri kom sta ministra dr. Kukovec in Pucelj izgubila kredit, tega pa modri „Slovenec“ seveda ne pove, ker bi v tem slučaji moral z žalostjo konstatirati, da samo pri — tistih par klerikalcih, ki jih postopa po Beogradu brez posla.

— Tisti uradnik, ki so oddali svoje volilne krogišce klerikalcem. — Klerikalni listi pišejo po volitvah v slovenskih mestih: Tudi po mestih, kjer je večino volil uradnikov, za katere se liberalci tako ogrevajo, so pri volitvah prav žalostno pogoreli. Pokazalo se je, da je tudi uradništvo sile centralistov itd. „Straža“ in „Slovenski gospodar“ pa pišeta malo za tem: „Državni uradniki, ki so po večini liberalci, se bodo vozili po trikrat na leto s polovičnimi kartami po železnici. Vi kmetje pa boste plačevali cele.“ Kdor hoče še kako potrdilo o klerikalnem sovraštvu do uradništva, temu ni več pomoči.

— Volilec, ki je že pred tremi meseci umrl. V Celju je na drugem volišču barvar Kragolnik, ki je že pred tremi meseci umrl. Kdo ga je zastopal in koga je volil, še ni ugotovljeno.

— Gospoda R. Stermekega v Celju so blatili politični nasprotniki pri občinskih volitvah na svojih letakih kot bivšega „turnerjasa“, dasiravno vsakdo, da je to navadna laž, katero pa nihče ne verjame. Pomagalo seveda ni nič, ker so Celjani odločni in lažem ne verujejo.

— Izenačenje uradniških plač. Dodatno k naši notici v predzadnji številki poročamo: Po novi uredbi, ki velja od 1. jan. t. l., so urejene plače nastopno: za XI. činovni razred 1000 din., X. 2000—2500, IX. 2800—3400, VIII. 3500—4200, VII. 4500—5100, VI. 5500—6300, V. 7000, IV. 8500, III. 9500, II. 10.500, I. 12.630 dinarjev. Manipulanti dobivajo 1300, a poduradniki 1000 dinarjev. Vsem uradnikom bo povišana stanarina.

— Volitev predsedstva in odbora Kmetijske družbe slovenske. V četrtek se je vršila v Ljubljani volitev predsedstva in odbora Kmetijske družbe slovenske. Volilo se je v dveh oddelkih v kranjskem in v štajerskem. Kranjci so zborovali v hotelu „Union“ ter volili predsednika, drugega podpredsednika ter deset odbornikov. Štajerci so zborovali skupaj s Korošci v Mestnem domu ter volili prvega podpredsednika in 7+1 je 8 odbornikov. V hotelu „Union“ je zmaga lista samostojne kmečke stranke. Izvoljeni so bili: predsednik Gustav Pirc, generalni ravnatelj, Ljubljana; drugi podpredsednik Ivan Pipan, pos. Vižmarje; odborniki: Bohuslav Skalicky, Fran Hočevar, Martin Bajuk, Ivan Strumbeli, Fran

Crnogoj, Jože Hočevar, Alojz Pavlin, Jože Cerne, Iva Ažman in Anton Meden. V Mestnem domu je zmaga klerikalna lista ter so bili izvoljeni: prvi podpredsednik Evgen Jarc, profesor v Ljubljani; odborniki za Štajersko: Brenčič Miha, Cerne Fran, Jakob Jan, Robert Košar, Martin Steblovnik, dr. Karl Verstovšek in Jakob Vrečko; za Koroško pa Dominik Kotnik. Tako je po teh volitvah prešlo predsedstvo in večina odbora v samostojne kmečke roke. To je nov, hud poraz klerikalcev, ki polagoma povsod izgubljajo svoje prejšnje postojanke.

— Plebiscit za Jugoslavijo. V Dalmaciji je narodna omladina započela akcijo za plebiscit, ki naj bi izsilil, da se naši kraljevini da naziv Jugoslavija in ne kraljevina SHS.

— Drugi koroški večer. Vsled ruskega koncerta je drugi koroški večer preložen na soboto 21. maja t. l. Šolski odsek „Koroškega odbora“ se trudi na vse mogoče načine, da bi omogočil našim koroškim dijakom študij v Mariboru, ali vsaj dokončanje letošnjega šolskega leta. Kljub naporom in delu pa je to zelo težko, kajti stroški naraščajo dan za dnem ter že daleč presega gajo skromne dohodke. Upamo, da bo naša javnost radi tega razumela velikansko važnost tega drugega koroškega večera v korist dijakov-beguncev ter na omenjeni dan ne bo priredila konkurenčnih prireditev, ker so dijaki že s to odgoditvijo dovolj prizadeti. Pokažimo, da imamo smisel za našo nesrečno Koroško.

— Obrtna razstava v Mariboru. — Predpriprave za to velopomembno razstavo, ki se bode vršila v avgustu t. l. in za katero se je prijavitilo že 96 obrtnikov vseh strok, so v polnem teku. — Vsled tega prosi razstavni odbor vse one, katerim je razposlal dopise razne vsebine, da jih blagovolijo v kratkem ugodno rešiti ter s tem olajšati delo.

— Dečji dan. Ministrstvo za socialno skrbstvo je odredilo, da se vrši dne 5. junija t. l. to je prvo nedeljo v juniju po celi naši kraljevini „dečji dan“.

— Premješčenje. Okrajni tajnik pri okrajnem glavarstvu v Ptuj, Martin Zelenko je premješčen k okrajnemu glavarstvu v Celju.

— Padanja cen tekstilnemu blagu. Dunajski listi poročajo, da je nastala v tekstilni trgovini stagnacija, ki ima za posledico znatno padanje cen, osobito v trgovini na debelo.

— Iz neodrešene domovine. V Vianavi v Julijski Benečiji so ustanovili postojnski fašisti svojo podružnico. K fašistom je pristopilo večinoma tamkaj namješeno vojaštvo ter par pritepenih civilistov Italijanov.

— Cepljenje proti kozam. Letošnje glavno cepljenje koz za občini Lajtersberg in Krčevina se vrši dne 6. majnika, to je v petek od 9. do 11. ure dopoldne v prostorih narodne šole v Krčevini. Revizija in nadaljevanje cepljenja se vrši ves nadaljni teden vselej ob istem času in na istem prostoru. Glavnega cepljenja se morajo vdeležiti vsi otroci stari nad tri mesece, toraj vsi ki so bili rojeni v dobi od 31. marca 1920 do 1. marca 1921 in vsi otroci, ki doslej iz kakršnegakoli vzroka še niso bili cepljeni, razen tega otroci, ki so prekoračili 9. leto in ki tekom zadnjih treh let niso bili cepljeni. Ker se širijo obolenja na osepnicah, so k temu glavnemu cepljenju vabljeni tudi vsi odrasli, zlasti stari ljudje ki že dalje časa niso bili cepljeni.

— Mostnina na Borlu čez dravski most se s 1. majnikom opusti. Okrajni zastop v v Ptuj je v seji dne 25. aprila sklenil, da opusti mostnino, ker je to srednjeveška institucija, ki ovira le promet in vzbuja ljudsko nevoljo, koristi pa ne donosa nobenih. S tem je ustrezno dolgoletni zahtevi prebivalstva. Upamo, da enako stori tudi mesto Ptuj in odpravi mostnino čez Dravo v Ptuj. Zelo bode hvaležnost prebivalstva ptujskega okraja.

— Letošnja glavna skupščina „Udruženja jugoslovenskih inženjerjev in arhitektov“ se vrši dne 21. do 22. maja t. l. v Ljubljani. Spored se bo objavil v „Tehničnem listu“ in v dnevnikih. Sekcija Ljubljana UJIA prosi svoje izvenljubljanske člane, naj se ji prijavijo ako se žele udeležiti skupščine, da jim preskrbi stanovanje, do 8. maja t. l. Stanovanje bo na razpolago le 20., 21. in 22. maja.

— Živinorejci ptujskega okraja se nameravajo dne 17. majnika odpeljati

v Solčavo in Luče, da si ogledajo tammošnje plemensko živino in jo tudi nakupijo. V ptujskem okraju smo po Crnigovi zaslugi prišli tako daleč, da nimamo nobene dobre in koristne pasme več, radi tega tudi manjše dohodke iz živinoreje. Da se napaka prejšnjih let popravi in dobi spet dobro plemensko živino, ki v naših krajih uspeva, to je marijedvorske ali muredolske pasme, se priredi poučno potovanje v navedene kraje pod vodstvom živinorejskega inštruktorja g. Zupanca. Potovanje bo trajalo najbrže tri dni. Živinorejci, vdeležiti se tega potovanja v obilnem številu ker bo služilo le v našo korist. Prijavite se takoj okrajnemu zastopu v Ptuj, kjer dobite tudi nadaljne podatke.

— Avstrijsko poslanstvo v Beogradu pripade nam. Reparacijska komisija v Parizu je sklenila, da pripade poslopje bivšega avstrijskega poslanstva v Beogradu naši državi.

— Telefonske pristojbine. Ker se je nova naredba o telef. pristojbinah naplačno razlagala, nam poroča vzdrževalni odsek v Mariboru, da veljajo nove pristojbine za stare abonente šele od 1. julija dalje in da je čas za odpoved od 1. julija.

— Teološke fakultete izločene iz univerz. Češke univerze so na vladino vprašanje sklenile, da se teološke fakultete izločijo iz univerz, ker se teologija ne more smatrati za znanost.

— Prvi maj v Italiji. V Italiji se mnogo govori in namiguje, da bo letošnji prvi maj krvav. Socijalisti, komunisti in anarhisti pripravljajo za prvi maj velikanske manifestacije, pa tudi fašisti ne mirujejo. Gotovo je, da bo letošnji prvi maj v Italiji povod za nov krvav ples.

— Kaznovani mesar. Verižniški urad je prišel na sled mesarju Filipiču, ki je vse prvovrstno meso prodajal hotelirjem in boljšim gostilničarjem daleč nad maksimalno ceno po 30—39 K kd. Mesar Filipič je bil radi tega obsojen na globo 10.000 K ter na mesec dni zapor.

— Dolgoprsti juvelirji. V noči od 18. na 19. aprila 1921 je ustavilo orožništvo v Lajtersbergu nad Mariborom nekega Izidorja Hasenbergerja, Ivana Emeršiča in Franca Stonyke, ki so potovali v Nemško Avtrijo. Pri preiskavi se je našlo pri Hasenbergerju 38 zlatih prstanov, zlata ura in 3 zlate ovratne verižice ter, kakor tudi pri Emeršiču, različno vlomilno orodje. Ker obstoja sum, da izvira navedena zlatnina od kake večje tatvine, oškodovani pa do sedaj niso znani, naj blagovolijo, kdor bi zamogel podati natančnejše podatke, to javiti pismenim ali ustmenim potom pod Vr. XI 1097/21 okrožnemu sodišču v Mariboru.

— Tatvine v Mariboru. H krojaču Vedineku na Aleksandrovo cesto je došel v četrtek ob 13. uri krog 30—35 let star moški ter zahteval nekaj blaga na vpogled. Končno si je izbral blago ter rekel krojaču, da pride ponj drugi dan. Ko je pa Vedinek spravljal razmetane oboje, je opazil, da je zlikovec odnesel s seboj 8 metrov rujavega rižastega blaga v vrednosti 2720 K. Tat je bledikastega obraza, brez brk in je imel črn ponošen klobuk ter železničarsko suknjo. — Ivanki Kukovec, stanujoči v baraki št. 8—a v Dankovi ulici, je ukradel neznan zlikovec raznega drobiža za 52 K. — Mariji Križmančič v Popovičevi ulici št. 13 je bilo odnešeno v času njene odsotnosti iz stanovanja oz. iz spalnice 1 obrabljena rjuha, 1 ženska bela srajca in par visokih čevljev, v skupni vrednosti 650 K. Storilec neznan. — Albert Kaizer, ključavničar na koroškem kolodvoru in Kumer Herbert, delavec istotam, sta sporočila policiji, da je nekdo vlomil v noči od 26.—27. aprila v žabico zaklenjen omaro v kurilnici ter odnesel 2 para hlač, 2 delavski bluzi, 2 brisalke in 1 ključ v skupni vrednosti 1500 K. Pozor pred nakupom.

— Tatvina. V tovarni za dušik v Rušah so neznan tatovi ukradli velik gonilni jermen. Tovarna je razpisala za onega, ki bi tatove izsledil, 1000 K nagrade.

— Umrta je v Ljubljani v četrtek g. Amalija Zerjav, mati našega narodnega poslanca in bivšega deželnega predsednika g. Gregorja Zerjava. Naše sožalje.

— Zidarska stavka v Ljubljani. V četrtek dopoldan je izbruhnila v Ljubljani splošna stavka zidarjev. Stavkujoči, katerih je okrog 2000, zahtevajo zvišanje mezd.

— Savez jugoslovenskih ognjegasccev. Hrvatski in slavonski ognjegasci so započeli pokret za osnovanje enotnega saveza jugoslovenskih ognjegasccev za celo državo.

— SLS v Gradiški. Kakor drugod, tako je tudi našim klerikalcem edino orožje volilnega boja hudobna laž in zlobno obrekovanje. Ako jih pritiraš pred sodnijo, se seveda zvijajo in tajijo, ko nečno pa — ugnani v kozji rog — mledujejo za odpusčanje. V družbo te internacionalne sodrge za čistokraj je zšel tudi gostilničar Celcer, ki je še pred letom hotel vse „farje“ kar žive pohrustati; sedaj pa hoče z njihovo pomočjo zlesti na županski stolec. Ko bo on županoval, bo spremenil Gradiško v oblubljen deželo brez davkov! Sedanji preklicani demokratiški gerent pa v čistilni družbi klerikalnih prisednikov spravlja občino na rob gospodarskega propada, kajti izdajajo se ogromne vsote za bolniške stroške gotovim premožnim osebam. S to hudobno in bedasto lažjo je pri nerazsodnih občanah lovil podpise za listo SLS, ki šteje celih 5 odbornikov in 6 namestnikov! Nagrada in priznanje za trud, ki ga je imel s tem sredstvom za razdiranje kompromisne liste, sestavljene na podlagi razmerja volilnih rezultatov 28. nov. l. l., je že pripravljena na kr. sodišču. Toliko pred bojem — poglavje o tihotapstvu in še o marsičem pa bomo načeli po volitvah.

— Kmetijski gospodinski tečaj v Ptuj, ki se je pričel dne 15. marca t. l. bo končal 15. majnika 1921. S tem dnem pa se prične drugi kmetijski gospodinski tečaj, ki bo trajal do 26. junija 1921. Prvi gospodinski tečaj je obiskovalo 24 kmetijskih deklet. Za drugi kmetijski gospodinski tečaj se sprejme največ 20 deklet. Prijave se sprejemajo na okrajnem zastopu v Ptuj. Kmetje, ki imate dorasle hčerke, pošljite jih v gospodinski tečaj in napravite takoj prijavo. Potreba je, da se naša kmečka dekleta izurijo v vodstvu gospodinjstva, da se nauče vsega potrebnega za kuhinjo, šivanje, pranje itd. Ako bi ne bilo zadostno prijav, se tečaj ne vrši, več ko 20 deklet pa se tudi ne sprejme. Pouk se vrši od osme ure jutraj in traja do 5. ure popoldne, tako da lahko dekleta iz bližnje okolice hodijo domov prenočevat. Vse natančnejše pogoje daje voditeljica gospodinskega tečaja v Ptuj (velika vojašnica, prvo nadstropje), kamor se je obrniti po navodila in kjer se tudi lahko dobi vpogled v sedanje delovanje.

— St. Ilj. Končno bomo dobili vendar novo državno cesto iz St. Ilje v Gornji Omurek, katero smo tako potrebovali. Ministrstvo za javna dela je dovolilo za to cesto sedem in pol milijona kron. S predeli se bo pričelo še to spomlad. Zelo značilno pa je, da se sedaj naši klerikalci hvalijo, da je ta cesta njihov uspeh. Mi pa prav dobro vemo, da klerikalci v Beogradu prav nič ne pomenijo, a vemo tudi, da so se za to cesto zavzeli komaj tedaj, ko je bil denar za njeno zgraditev že dovoljen. S tako farbarijo hočejo loviti sedaj za občinske volitve kaline, toda trezni in pametni ljudje jim itak nič ne verujejo.

Kultura in umetnost.

× Iz pisarne Narodnega gledališča. Danes v soboto gre preko našega odra ... ulica št. 15. To je prva burka češkega pisatelja, ki jo uprizori naše gledališče da se nekoliko odškodi za vse dosedanje burke nemškega kova. V isti nastopi kot gost gospod Valo Bratina, ki se je vrnil zopet na naš oder kot stalen gost za tekočo sezono.

Sport.

: 20 milijonov gledalcev v letu 1920 izkazujejo statistike angleških nogometnih tekem. Vsako soboto se udeleži po 600.000 ljudi tekem.

: Slepici kot nogometači. V severo-ameriški državi Kentucky v mestu Louis-ville imajo nogom. moštvo, ki je sestavljeno samo iz slepcev. Poskusi so se baje sijajno obnesli ter je učinek sportnega udejstvovanja na duševno stanje bil zelo ugoden. Drugi savezi že prevzemajo to idejo. Igra se seveda po posebni metodi.

Ljudska knjižnica

Narodni dom, I. nadstr.

posluje ob nedeljah od 1/2 10.—1/2 11. ure
in ob četrtkih od 1/2 19.—1/2 20. ure

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V petek 29.: Zaprt.
V soboto 30.: "... ulica št. 15". Ab. B-33.
V nedeljo 1. maja: Popoldne ob 15. uri: "Nehesa na zemlji". — večer ob pol 20. uri: "Netopir". Izv. abon.
V ponedeljek 2.: "Mrak". Gostovanje v Ptuj.
V torek 3.: "Tiha sreča". Abon. A-31.

Razno in humor.

PO VOLITVI.

Sem dolgo upal in se bal, slovo sem upu, strahu dal, nastopil sem kot kandidat za naš preslavljeni magistrat. Sovražnik sem različnih strank, verižnikov in tudi bank, za blagor občine sem vnet, kot nalašč za občinski svet. Da bil sem vedno narodnjak, pozna me v Mariboru vsak; izključen torej vsak je dvom izvoljen pač gotovo bom. In prišel je volitve dan, nestrpno že pričakovan... Volilci prišli z vseh strani, v naprej so mi čestitali. Zvečer razglasil se izid... a prebledel sem kakor zid: med dvakrat štiridesetimi imena mojga bilo ni! Propadel sem, polom, polom, občinski svetnik pač ne bom. V bodoče bom premislil stvari več kandidiral ne nikdar!

Es-Ha-Esar.

Senzacionalna operacija. Znani kirurg profesor Rovsing je predaval v društvu zdravnikov o izredni operaciji. Posrečilo se mu je 18 letn. hermafrodita spremeniti v žensko. Po operaciji je naglo dobivala pacientka karakteristične ženske lastnosti. To je baje prvi slučaj, da se je podobna operacija z uspehom izvršila. (Hermafroditi se imenuje oseba spolno nerazvita, ki ni ne moški in ne ženska.)

Število žrtev španske bolezni. Na angleškem je izšlo poročilo o statistiki žrtev španske bolezni v letu 1918—1919. Samo v Angliji je zahtevala ta bolezen 151.466 smrtnih slučajev. Predsednik neke medicinske komisije, ki ga je poslala angleška vlada po Evropi in Aziji, da prouči to bolezen, je dognal, da je ta epidemija bila ena najstrašnejših, ki je divjala doslej po svetu. Svoje žrtve si je "španska" izvolila osobito med dobro rejenimi in dobroslovesnimi ljudmi, a se je ogibala slabotnih. Mnogo hujše, kakor v Evropi, je divjala "španska" v Aziji, kjer je zahtevala več žrtev kot kuga in kolera. Samo v Indiji je pomorila nad šest milijonov ljudi. Tu je imela bolezen tudi mnogo hitrejši in hujši učinek, kakor pa v Evropi. Večkrat so njene žrtve umrle že po treh urah po obolenju. Sploh je zahtevala ta bolezen v južnih krajih mnogo več smrtnih žrtev, kakor pa v Evropi. Tako je umrlo v Južni Afriki za "špansko" 13.943 oseb, na otokih Fidži 7000 oseb, a na otoku Mauritius 400 oseb dnevno.

Mrtvec, ki je jezdit konja. Zagrebške novine poročajo nastopni dogodek, ki se je pred par dnevi pripetil v Bosni: Kmet Juro Ilić iz vasi Kobilja glava je zbolel in sklenil podati se v bolnico v Sarajevu. Osedlal je svojega konja in krenil na pot. — Konj je mirno nosil svojega gospodarja, poznava joče cesto proti Sarajevu. Med potom so ga srečevali razni znanci in ga pozdravljali, a na splošno začudenje ni Juro nobenemu odzdravil, ampak je brezumno jezdil dalje. Ko je prispel v mesto, je bila njegova nepomična postava ljudem že sumljiva in so konja ustavili. Pokazalo se je, da je bil Juro mrtvec. Bil je že popolnoma hladen, ker ga je smrt zadela takoj v začetku njegove poti. V smrtni borbi se je tako čvrsto oprijel sedla, da ni mogel pasti s konja.

Gospodarstvo.

Borza 28. aprila.

Curih: Berlin 8.95, New York 574.50, London 22.68, Pariz 43.25, Milan 27.82, Praga 7.90, Budimpešta 2.20, Zagreb 4.00, Varšava 0.70, Dunaj 1.52 1/2, avstrijske žigosane krone 0.95.

Zagreb: Berlin 221—222.25, Italija 632—686, London 561—0, New York 138—139, Pariz 1065—1070, Praga 193.75 do 194, Svica 2450—2470. Valute: Ameriški dolarji 137.50—138, avstrijske krone 23—24, carski rublji 60—65, češko-slovaške krone 192—0, francoski franki 1050—0, napoleonidori 480 do 485, nemške marke 219—222, romunski lei 220—0, souvereigni 255, italij. lire 665—670, turške lire 512.

Dunaj: Ameriški dolarji 650—654, nemške marke 1027—1033, angleški funti 2610—2630, francoski franki 4985 do 5025, italijanske lire 3185—3205, jugoslovanske dinarji 1802—1822, poljske marke 78.75—80.75, švicarski franki 11.500—11.550, češko-slovaške, krone 900.25—906.25, madžarske krone 238 do 242.

g Odkup livarne v Zenici. Ekonomsko-finančni komite v ministrstvu je sklenil, da se odobri svota 1.100.000 dinarjev v svrhu odkupa delnic livarne v Zenici.

g Izvoz iz naše države v Solun. V solunsko luko je dospelo iz Jugoslavije 18 vagonov pšenice, 3 vagone moka, 1 vagon sena, 16 in pol vagonov fižola, 32 vagonov koruze, 2 vagona suhih sliv, 3 vagone česnja, 1 vagon cementa, 3 zaboji kokoši, 20 vagonov ječmena, 10 vagonov ovac.

g Nova banka v Beogradu. V Beogradu se snuje novo veliko bančno podjetje, ki bo nosilo ime "Jugoslovensko-ameriška banka". Ta banka bi se v prvi vrsti pečala z denarnim prometom med Jugoslavijo in Ameriko. Akcijska glavica iznaša 10 milijonov dinarjev.

g Premogovna kriza v Angliji in položaj v Jugoslaviji. "Jutranji list" piše o premogarni situaciji na svetovnih tržiščih in o tozadevnem položaju Jugoslavije. V tem članku razlaga, da niso mogli posestniki angleških rudokopov zadovoljiti radi manjše prodaje zahteve premogarjev, kar je dovedlo do premogarne stavke. Še pred letom dni je bilo povpraševanje po premogu večje kot pa ponudba meseca marca letos pa je bilo že nasprotno in v aprilu je vladala že nadprodukcija. Položaj je v Angliji ravnotak kot v Jugoslaviji. Vzrok nadprodukcije leži v razmerah po svetovni vojni. Anglija je bila pred vojno dežela premogarnega eksporta ter je izvažala tudi v Nemčijo. Med vojno je pa Nemčija eksploatacijo premogokopov zelo zvišala; danes mora določiti Franciji velike množine zelo ceno kot obnovo. Francija lahko oddaja po nizkih cenah le v Belgijo, Nizozemsko, Švico in Italijo, ki so bili preje oskrbovani po Angliji. Poleg tega vlada nadprodukcija tudi v Čehoslovaki, ki je izvažala večinoma v Avstrijo in Madžarsko. Radi boljše čehoslovaške valute je pa eksport otežkočen, tako da je pričakovati tamkaj težke krize. Jugoslavija ne proizvaja v glavnem ravno prvotnega premoga. Najboljše kakovosti se pridobivajo v Trbovljah, v Bosni in Srbiji. Hrvatska ima lignit, ki bo podvržen ravnotaku kakor svetli premog težki krizi. Nedavno so imeli hrvatski posestniki premogokopov konferenco, na kateri se je ugotovilo, da pada povpraševanje po premogu radi stagnacije in da železniška uprava od Hrvatske skoraj čisto nič ne jemlje. Vključno znižanju izvoznih pristojbin od 3000 na 300 K pri vagonu se ne more oddajati v Avstrijo in Italijo, ker izvozniki radi visokih prevoznih pristojbin ne morejo konkurirati s neutralnimi ponudniki, ki prejemajo premog od Nemčije kot obnovo. Radi tega se bodo morali krčiti obrati. Doslej se je odpustilo nad 2500 delavcev, cene se bodo znižale in najbrže tudi mezde.

g Izvoz koruze dovoljen. Ministrski svet je sklenil, da se dovoli izvoz koruze v neomejenem obsegu, izvoz ovsa pa v kontingentih.

g Tovarna papirja v Celju. Po beogradskih vesteh se je dovolil kredit radi prenovljenja tovarne cigaretnega papirja v Celju.

g Stabilizacija relacije denarne vrednosti med našo in čehoslovaško državo.

Čehoslovaški zunanji parlamentarni odbor je odobral resolucijo, ki zahteva, da se je sklenil med našo in čehoslovaško državo dogovor o stalnem kurzu valute z omejeno veljavnostjo, n. pr. na 6 mesecev. Mesec dni pred pretekotom tega roka bi se moral določiti nov rok. Ta ukrep naj bi imel smisel, da se čehoslovaška trgovina v Jugoslaviji boljše razvije, kar ni bilo doslej mogoče, ker je razlika v valuti otežkočila stabilizacijo.

g Fuzija Prometne banke v Novem Sadu. Prometna banka v Novem Sadu in Gradjanska banka v Beogradu sta se združili z nekim podjetjem v Nišu in Subotici. Prometna banka se preuredi v podružnico. Temeljna glavica znaša doslej 5 milijonov dinarjev, ki se zviša sedaj za 5 milijonov dinarjev. Vsaka delnica nominira 190 dinarjev.

g Promet med Dunajem in Beogradom. Ker se je sklenil radi direktnega prometa Dunaj—Beograd sporazum, je pričakovati, da se prične drugi mesec redni paroplovni promet med obema krajema.

g Prometna konferenca v Celovcu. Iz Beograda se poroča, da je vpoklicala Avstrija naše delegate na prometno konferenco, ki se vrši dne 6. maja v Celovcu. Na tej konferenci se bodo obravnavala različna vprašanja, tičeča se prometa med našo državo in Avstrijo, ker se na nekaterih točkah še ni otvoril. Pri tej priložnosti se bode vzelo v pretres tudi vprašanje prometa med Mariborom in Ljutomerom, ki vodi deloma preko avstrijskega ozemlja.

g Pomorski promet na Adriji do Anglije. Francosko parobrodno društvo "Les Affreteurs Reunis", Pariz, ima mesečno redno prometno službo s novimi in udobnimi parniki. Ti parobrodi bodo prevažali blago za Trst, Italijo, Korfu, Tunis, Algier, Francijo, Anglesko in Belgijo po zelo ugodnih pogojih. Prvi parnik "Venus" je odplul na tej progi dne 5. aprila od Gruža, drugi parnik "Labore" se bode spustil iz istega pristanišča v morje začetkom maja. Zastopnika te družbe sta: Pomorska agentura Jakšič, Sezana, Spaventi in Comp. Gruž.

g Obnova cinkove tovarne v Celju. Finančno-gospodarski komite je dovolil na eni zadnjih sej večji kredit radi poprave instalacij v državni cinkovi tovarni v Celju.

g Parnik Marseille—Dubrovnik. Naš konzulat v Marseille sporuče, da se je upostavil v promet med Marseille in Dubrovnikom parnik "St. Anna".

Mala oznanila.

Vzame se na hrano boljše gospode s 1. ma em. Korosčeva ul. 7-II, Solar. 580 2-2

Kokoši in kokele za prodati. Melja, Einspielerjeva ulica 31, pritičje. 583 2-2

Omara za led in sezuvnik za skornje, se ceno prodaja. Gostilna Meljski dvor. 574 2-2

Več namiznih in stenskih svetilk se prodaja. Korosčeva ulica 7-II, Solar. 591

Enonadstropna vila, obstojča iz 3 sob in kuhinje ter lepim ovatlenim vratom, se prodaja. Cena po dogovoru na licu mesta. Nasipna cesta 44, Pobrežje. 593 2-1

Hiša s 6 stanovanji, 6 sob in 6 kuhinj, vratom, drvarnice, 10 minut od mesta, priprava za vsako obrt, se prodaja. Naslov v upravnistvu "Tabor".

Gostilna Gašparič Studenci

poročila cenj. občinstvu naj boljše vina kakor tudi mrzli in topli jedila. Abonenti s sprejmejo na celo hrano. Cen zmerne! Postrežba točna! 594 2-1

Svoji k svojim

Goniini jermeni

za stroje v vseh širinah od 30 do 200 mm v zalogi pri Ivanu Kravos, sedlar Aleksandrova cesta 13. 18

g Nacionalizacija eternitove tovarne v Zemunu. V Zemunu nahajajoča se velika tovarna eternita je prešla v naše roke. Naši inženjerji, trgovci in finančniki so stvorili delniško družbo ter so si na ta način zajamčili velikanskih materijelnih sredstev. Tovarna se razširi tekom 3 mesecev in se opremlja z novimi stroji, tako da lahko izdeluje dnevno do 15.000 tablic. S tem se ne bode samo zadostilo potrebi Beograda in okoliških okrajev, temveč se namerava celo izvažati.

g Vporaba premogovnih odpadkov. Nekateri plinarne so vporabljale že pred vojno različne premogovne odpadke, druge so pa pričele s to metodo šele med vojno, ko je bil premog dražji. Sedaj se namerava oprijeti tega sredstva tudi plinarna v Sarajevu ter se bode začetkom omejila pri izrabi teh odpadkov na izdelavo bencola (za motorski pogon) in amonijak. Tozadevne stroje se je že naročilo iz Dunaja. V naši državi je še več takih plinarn, ki bi se lahko poslužile tega sredstva.

g Nove tovarne v Zagrebu. V Zagrebu se je protokolirala tvrdka "Vina" d. d. s sedežem v Zagrebu. Popolnoma vplačane delniške glavice je 5.000.000 K v delnicah po 400 K. Glavnica se zviša lahko po potrebi na kron 10.000.000. Družba se bode pečala z izdelavo raznega volnenega blaga. "Keba", tovarna lesenih in železnih predmetov. To podjetje, ki je bilo prej popolnoma zasebnega značaja, se je sedaj spremenilo v delniško družbo. Podružnica "Tungsram" v Zagrebu. V zagrebški obrtni register se je vključila tvrdka Societe Anonyme d'Electricite, Zurich, podružnica Zagreb. Družba proizvaja in prodaja elektrotehnične produkte. Delniška glavica znaša 100.000 frankov v delnicah po 500 frankov. Družabna glavica zagrebške podružnice znaša 30.000 frankov.

Zahtevajte v vsaki gostilni "Tabor".

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Naznanilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem zopet otvoril

trgovino z delikatesami.

Anton Spaninger, Jurčičeva ulica.

2000 kom. omotov jute

90 krat 190 cm, goste, eventuelno tudi v manjših množinah odda

G. Hoffmann in tov., Maribor

Maistrova ul. 17, I. nadstr. 595 2-1

Coloniale Olandese, Trst

oddaja 20.000 kilogramov

la anglešk. kristal. boraksa

v vrečah bruto per neto franko, zacinjeno od skladišča Ljubljana po

ital. lir 5.— za kilogram

pri prevzemu najmanj 1000 kilogr. po

ital. lir 4.80 za kilogram.

Vpraša se pri

Jadranski banki

podružnica Ljubljana

komisijski oddelek. 596 2-1